

Spor Bilimleri Öğrencilerinin Futbol Alan Bilgisi Düzeylerinin İncelenmesi

The Examination of Sport Faculty Students' Soccer Content Knowledge Levels

Nergiz Erdem^a, Mehmet Acet^b & Ekrem Yasin Tabak^c

^aDumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

^bDumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

^cKaramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Makale Geçmişi

Geliş : 22 Temmuz 2022

Kabul : 6 Mart 2023

Çevrimiçi : 17 Mart 2023

DOI: 10.55929/besad.1150649

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Article History

Received : July 29, 2022

Accepted : March 6, 2023

Online : March 17, 2023

DOI: 10.55929/besad.1150649

Article Type

Research Article

Öz: Alan bilgisi, bir öğretmenin öğretmek için sahip olduğu anlık bilgi olarak ifade edilmektedir. Yeterli alan bilgisine sahip olmak öğreticiler için vazgeçilmezdir. Spor bilimleri alanında farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktivite ve spor derslerinde yeterli alan bilgisine sahip olmaları beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı spor bilimleri öğrencilerinin futbol alan bilgisi düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmaya bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 38 antrenörlük eğitimi bölümü (22 erkek ve 16 kadın), 45 spor yöneticiliği bölümü (31 erkek ve 14 kadın) ve 34 rekreasyon bölümü (22 erkek ve 12 kadın) öğrencisi katılmıştır. Araştırmada, nedensel karşılaştırma tasarımı kullanılmıştır. Katılımcıların genel alan bilgisi düzeyini ölçmek için Dervent ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen futbol genel alan bilgisi testi kullanılmıştır. Özelleşmiş alan bilgisi için ise Ward ve arkadaşları (2017) tarafından geliştirilen içerik haritaları tercih edilmiştir. İstatistiksel hesaplamalarda ANOVA ve tanımlayıcı istatistik tercih edilmiştir. Bulgulara göre üç grubun genel ve özelleşmiş alan bilgisi düzeyleri beklenen değerin altında bulunmuştur. ANOVA bulgularına göre üç bölüm öğrencilerinin futbol genel alan bilgisi ($F(1,114)=1.07, p>.05$) ve özelleşmiş alan bilgisi ($F(1,114)=.76, p>.05$) arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Sonuç olarak, antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü öğrencileri beklenen futbol genel ve özelleşmiş alan bilgisi düzeyine ulaşamamıştır. Belirtilen bölümlerdeki fiziksel aktivite ve spor derslerinin alan bilgisinin alt boyutlarına göre yeniden düzenlenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, spor bilimleri, genel alan bilgisi, özelleşmiş alan bilgisi

Abstract: Content knowledge (CK) is defined as a teacher's core knowledge for teaching specific subject matter. Having sufficient CK is necessary for teachers. Sport faculty students are expected to have sufficient soccer CK level when they completed the course successfully. The purpose of this study was to examine soccer CK differences among sport faculty students. A causal-comparative design was utilized for this study. Data were collected from faculty of sport science students, who are following coaching education ($n=38$), department of sport management ($n=45$) and department of recreation ($n=34$) at the end of the 2021-2022 spring semester soccer course. Data were collected with soccer CCK test (Dervent et al., 2018) for CCK level and content map (Ward et al., 2017) for SCK level. One way ANOVA was used for statistical calculation. Results showed that soccer CCK scores of three groups were lower than expected value (at least 70% correct answers). Similar low performance was detected on SCK scores (lower than 3.0). ANOVA results showed that there was no significant difference among three groups in terms of CCK ($F(1,114)=1.07, p>.05$) and SCK ($F(1,114)=.76, p>.05$) levels. As a conclusion, students of coaching education, sport management and recreation could not reach expected soccer CCK and SCK scores. Departments in faculty of sport science should be redesigned according to CK sub-domains.

Keywords: Soccer, sport science, common content knowledge, specialized content knowledge

Bu makaleye atıf yapmak için | To cite this article

Erdem, N., Acet, M. & Tabak, E. Y. (2023). Spor bilimleri öğrencilerinin futbol alan bilgisi düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 64-75.

Contact: Nergiz Erdem

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Evliya Çelebi Yerleşkesi Tavşanlı Yolu 10. Km. KÜTAHYA

nergizkayra1045@gmail.com

GİRİŞ

Alan bilgisi, bir öğretmenin öğretmek için sahip olduğu anlık bilgi olarak ifade edilmektedir (Grossman, 1990; Shulman, 1986). Öğretmenlerin etkili öğretim için sahip olması gereken temel bilgilerden biridir (Shulman, 1986). Alan bilgisinin kavramsallaştırılması ve etkililiği üzerine son yıllarda önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Alan bilgisi matematik alanında Ball ve arkadaşları (2008) tarafından genel alan bilgisi (GAB) ve özelleşmiş alan bilgisi (ÖAB) olarak ikiye ayrılmıştır. Bu kavramsallaştırma Ward (2009a) tarafından beden eğitimi ve spor alanına aktarılmıştır. Ward (2009a)'un kavramsal çerçevesinde alan bilgisi Ball ve arkadaşlarında (2008) olduğu gibi ikiye ayrılmıştır. Bu alt boyutlar GAB a) Kurallar, görgü ve güvenlik kuralları, b) Teknik ve taktik, ve ÖAB a) Öğrenci hataları bilgisi, b) Öğretim tasarımı ve sunumu, olarak belirlenmiştir. GAB, bir öğreticinin belirli bir sporun nasıl oynanması gerektiğini bilmesi olarak ifade edilmektedir. ÖAB ise öğreticinin bu sporun nasıl öğretilmesi gerektiğini bilmesi olarak açıklanabilir (Ward, 2009a). Beden eğitimi ve spor alanında yeterli ve derinlemesine alan bilgisine sahip olabilmek için beden eğitimi ve spor öğretmeni ya da öğretmen adayının her iki alan bilgisi alt boyutunda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir (Ayvazo vd., 2010; Ward, 2009a). Yeterli alan bilgisine sahip olmayan beden eğitimi ve spor öğretmenleri okul beden eğitimi ve spor dersinde kısa süreli öğretimler ya da aynı konuyu tekrar tekrar öğretme eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Siedentop, 2002).

Son yıllarda alan bilgisine yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda ÖAB düzeyi artırılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin pedagojik alan bilgilerinin (PAB) arttığı tespit edilmiştir (Iserbyt vd., 2018; Iserbyt vd., 2015; Kim vd., 2018; Sinelnikov vd., 2016; Ward vd., 2015). PAB, bir öğreticinin gerçek öğretim sırasında ihtiyaç duyduğu anlık bilgi olarak ifade edilebilir (Ayvazo & Ward, 2011; Shulman, 1986; Tamışlı, 2013). PAB, etkili öğretim ve öğrencilerin öğrenme düzeyi için vazgeçilmez bilgidir. Alan yazındaki çalışmalar öğreticilerin PAB düzeyine önem vermekte ve geliştirilmesi için farklı yöntem, model, kavramsallaştırma gibi farklı konulara yönelmektedir (Backman vd., 2019).

Ülkemizde spor bilimleri fakültesi, spor bilimleri ve teknolojileri fakültesi ve ya beden eğitimi ve spor yüksekokullarında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün yanı sıra antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümleri yer almaktadır (Turgut vd., 2004). Belirtilen her bölümün kendine özgü müfredatı, amaçları ve kazanımları bulunmaktadır. Örneğin, yenilenen antrenörlük eğitimi bölümlerinde yedinci ve sekizinci yarıyıllarda antrenör adaylarının öğretimsel becerilerini geliştirmek (PAB) için uygulama alanlarında staj uygulamaları gerçekleştirmeleri kararlaştırılmıştır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2023). Öğretimsel becerilerini saha uygulamasında kullanabilmeleri için antrenör adayları öğrenimlerinin ilk altı döneminde sporda

öğretim yöntemleri, psikomotor gelişim ve öğrenme, sporda beceri öğrenimi gibi disiplin derslerinin yanı sıra branşlara özgü seçmeli bireysel ve takım sporları derslerini tamamlamaktadırlar. Özellikle seçmeli derslerde branşa özgü kurallar, teknik ve taktik (GAB) öğretiminin yoğunlukta olduğu belirlenmiştir (Tabak vd., 2022).

Bölümlerin farklı müfredata sahip olması ve öğrencilerinden farklı kazanımlara yönelik öğrenme çıktıları beklmeleri, fiziksel aktivite ve spor derslerinin işlenişinde farklılıklar oluşturmaktadır (Devrilmez & Derwent, 2019). Farklı işleyiş ve uygulamalar olsa da fiziksel aktivite ve spor derslerini tamamlayan öğrencilerin alan bilgisi düzeyini yeterli olması önemlidir (Ward vd., 2018). Az sayıda çalışma spor bilimlerinin farklı bölümlerinde işlenen fiziksel aktivite ve spor derslerini tamamlayan öğrencilerin alan bilgisi düzeyini incelemiştir. Yakın zamanda Tabak ve arkadaşları (2022) antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin alan bilgisi düzeyini incelemiştir. Çalışmaya 38 antrenörlük eğitimi bölümü öğrencisi katılmıştır. Bulgular 14 haftalık basketbol dersini tamamlayan antrenörlük bölümü öğrencilerinin basketbol GAB ve ÖAB düzeylerinin beklenen altında olduğunu göstermiştir.

Çalışmamızda spor branşı olarak futbol seçilmiştir. Futbolun seçilmesinin nedenleri: a) Ülkemizde her yaş grubundan kitleleri peşinden sürüklemesi, b) Ülkemizde en çok ilgi duyulan branş olması, c) Sporcu sayısı açısından 619 binden fazla lisanslı sporcu sayısına sahip olması (Spor Genel Müdürlüğü, 2017), ve d) Spor bilimleri fakültelerinde yer alan hemen hemen her bölümünde öğretimsel açıdan en çok tercih edilen branş olması, olarak gösterilebilir.

Farklı beden eğitimi ve spor yükseköğrenimi veren kurumların farklı bölümlerindeki öğrencilerin farklı fiziksel aktivite ve spor derslerindeki alan bilgisini inceleyen çalışma sayısı yeterli değildir. Bu çalışmanın amacı spor bilimleri öğrencilerinin futbol alan bilgisi düzeylerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Çalışma için gerekli etik kurul izni bir devlet üniversitesinin etik kurulu tarafından onaylanmıştır (Karar no: 10-2021/175). Çalışmaya katılan öğrencilerden çalışma öncesinde bireysel olarak gönüllü katılım formu toplanmıştır.

Katılımcılar

Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 38 antrenörlük eğitimi bölümü (22 erkek ve 16 kadın), 45 spor yöneticiliği bölümü (31 erkek ve 14 kadın) ve 34 rekreasyon bölümü (22 erkek ve 12 kadın) öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların tamamı 3. sınıf öğrencisidir ve futbol dersini 2021-2022 bahar dönemi takım sporları seçmeli dersi olarak

takip etmişlerdir. Katılımcıların yaş ortalaması antrenörlük eğitimi bölümü için 21.14 (Ss=2.14), spor yöneticiliği bölümü için 22.76 (Ss=3.44) ve rekreasyon bölümü için 22.04 (Ss=3.35) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların tamamı ders öncesinde futbol branşında profesyonel düzeyde oynama ya da hakemlik deneyimlerine sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma Tasarımı

Araştırmada, nedensel karşılaştırma tasarımı kullanılmıştır. Bu tasarımda katılımcılar arasındaki farklılıkların nedenlerini ve sonuçlarını herhangi bir müdahale olmaksızın belirlemeyi amaçlar (Büyüköztürk vd., 2013). Çalışmamızda futbol dersini yeni tamamlamış spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi ve rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören katılımcıların futbol alan bilgisi düzeyleri karşılaştırılmıştır.

Futbol Dersi Öğretim Elemanları

Antrenörlük eğitiminde futbol dersini yürüten öğretim elemanı yaklaşık 15 yıldır futbol öğretimi gerçekleştiren 44 yaşında bir erkek öğretim elemanıdır. Ayrıca profesyonel takım antrenörlüğü ve amatör düzeyde oynama deneyimlerine sahiptir. Spor yöneticiliği bölümünde futbol derslerini yürüten öğretim elemanı yaklaşık olarak 10 yıldır bu bölümde futbol derslerini yürütmektedir. Erkek öğretim elemanı 40 yaşında ve amatör düzeyde antrenörlük ve hakemlik deneyimlerine sahiptir. Rekreasyon bölümünde futbol öğretimi gerçekleştiren öğretim elemanı yaklaşık 8 yıldır futbol dersini yürütmektedir. Erkek öğretim elemanı 40 yaşında ve profesyonel düzeyde futbol oynama deneyimine sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmamızın bu bölümünde katılımcıların futbol alan bilgisi düzeylerini belirlemek için kullanılan veri toplama araçları hakkında bilgi verilmektedir.

Futbol Genel Alan Bilgisi Testi. Derwent ve arkadaşları (2018) tarafından katılımcıların futbol genel alan bilgisi düzeylerini ölçmek için geliştirilmiştir. Test toplamda 24 sorudan oluşmakta ve sorular futbol oyun kuralları, teknik ve taktik sorularını içermektedir. Çoktan seçmeli olarak hazırlanan testin güvenilirliği .98 ile oldukça yüksek bulunmuştur. Katılımcıların bu testten başarılı olabilmeleri için toplam soruların %70'ine doğru cevap vermeleri gerekmektedir (Castelli & Williams, 2007).

İçerik Haritası. Katılımcıların futbol ÖAB düzeylerini ölçmek için Ward ve arkadaşları (2017) tarafından alan yazına kazandırılan içerik haritaları kullanılmıştır. İçerik haritaları öğretimi planlanan fiziksel aktivite ve spor branşına yönelik tekniklerin/becerilerin hangi sıra ve tasarım ile öğretileceğini gösteren şemalardır. Harita, boş bir A4 sayfasıdır ve dolduran kişi öğretmeyi

planladığı becerileri/teknikleri sayfasının en altına soldan sağa olacak şekilde yazar (Cimnastikte öne takla, amut, vb.). Sonraki aşamada yazılan her becerinin/teknikğin aşağıdan yukarıya olacak şekilde öğretim basamaklamalarını kısa ifadeler kullanarak yazar (Meyilli düzlemde öne takla, meyilsiz düzlemde öne takla, vb.). İçerik haritasının son aşamasında yukarıya doğru belirtilen beceriler/teknikler bir araya getirilerek farklı kombinasyonlar oluşturulabilir (Öne takla ve amut ile seri hazırlama, vb.). İçerik haritası tamamlandığında öğretilmesi hedeflenen fiziksel aktivite spor dersi için öğreticinin ÖAB düzeyi belirlenmiş olur (Ward vd., 2017). Daha ayrıntılı bilgi için <https://www.youtube.com/watch?v=iCE7CEa7KPU> adresini kontrol edebilirsiniz.

Öğretim Tasarımı Geliştirme Kategorileri

Öğretim tasarımı gelişimi katılımcıların ÖAB düzeylerini belirlemede oldukça önemlidir (Ward vd., 2017). Öğretim tasarımı geliştirme kategorileri ilk olarak Rink (1979) tarafından alan yazına kazandırılmış ve Ward ve arkadaşları (2017) tarafından güncellenmiştir. Güncel kategoriler: a) Bilgilendirme: becerinin/teknikğin başlangıç öğretim tasarımıdır, b) Basamaklama: becerilerin/tekniklerin uygulamadaki zorluk düzeyinin arttırılması ya da azaltılması, c) İyileştirme: tekniklerin/becerilerin performans kalitesinin arttırılması, d) Maç/oyun uygulaması: Maç/oyun performansı ya da bunların değerlendirilmesi, e) Uygulamada basamaklama: maç/oyun sırasında öğretim tasarımında zorlaştırmaya ya da kolaylaştırmaya gidilmesi, f) Uygulamada iyileştirme: maç/oyun sırasında becerinin/hareketin iyileştirilmesine yönelik öğretim tasarımı kullanımı, ve g) Uygulamada değerlendirme: katılımcıların uygulama sırasındaki anlık değerlendirmesi (basketbol uygulamasında 30 sn içinde kaç defa karşılıklı göğüs pas yapıldığının değerlendirilmesi gibi). Bu kategoriler bilgilendirme (Bİ), Basamaklama (BA), iyileştirme (İY), uygulamada basamaklama (UB), uygulamada iyileştirme (Uİ), maç/oyun uygulaması (MU), ve uygulamada değerlendirme (UD) olarak belirlenmiştir.

Öğretim Tasarımı Gelişimi Derinliğini Ölçülmesi

Katılımcıların ÖAB düzeylerini belirlemede öğretim tasarımı gelişiminin değerlendirmesi Ward ve arkadaşları (2017) tarafından önerilen bir formülle hesaplanmaktadır. Bu formül:

$$\frac{BA + İY + UB + Uİ + MU + UD}{Bİ}$$

Katılımcıların ÖAB düzeyini belirlemek için kullanılan bu formülle bireyin indeks skoru belirlenmektedir. ÖAB düzeyini ölçmek için kullanılan formül ve indeks skor hesaplaması alan yazında geçerliği teyit edilmiştir (Derwent vd., 2018; He vd., 2017; Tsuda vd., 2017). ÖAB düzeyi

ölçülen bir bireyin yeterli ÖAB indeks skoruna sahip olabilmesi için 3.0 ve üzeri değere sahip olması gerekmektedir (Ward vd., 2017). Bu indeks değerine sahip bir öğreticinin belirtilen fiziksel aktivite ve spor dersi öğretimi için gerekli ÖAB düzeyine sahip olduğu belirtilebilir (Derwent vd., 2018, Ward vd., 2018).

Kodlayıcı Protokolü ve Gözlemciler arası Tutarlılık

Bu araştırmadan elde edilen içerik haritası verileri üç kodlayıcı tarafından kodlanmıştır. Kodlayıcılar, Derwent vd. (2016) tarafından önerilen üç aşamalı kodlayıcı eğitimine katılmışlardır. İlk aşamada kodlayıcılara öğretim tasarımı gelişimi kategorileri açıklanmış ve birbirleri arasında örneklerle tartışmaları istenmiştir. Bu aşamada gerekli durumlarda kodlayıcı eğitimini gerçekleştiren uzmana sorular yöneltilmişlerdir. Tüm kategoriler anlaşıldığında katılımcılara 25 öğretim tasarımı verilmiş ve bu tasarımlara karşılık gelen kategorileri yazmaları istenmiştir. Katılımcılar bu yazma işleminde % 100 başarı elde ettiğinde ikinci aşamaya geçilmiştir. İkinci aşamada katılımcılara farklı spor alanlarını içeren 40 öğretim tasarımı verilmiş ve % 100 doğru kategori ile kodlamaları istenmiştir. Katılımcılar % 100 başarı elde ettiğinde bu aşamada tamamlanmıştır. Son aşamada kodlayıcılar ders videoları, ders planları ve içerik haritalarından karma oluşturulan 90 öğretim tasarımı kodlamışlardır. Son aşamada başarılı olabilmek için toplam tasarımların % 95'inin doğru kodlanması gerekmektedir. Bu oran yakalandığında eğitim sona ermiştir. Kodlayıcılar arası tutarlılığı kontrol etmek için toplam içerik haritalarının % 33'ü (117/3= 39) kodlayıcılar tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve tutarlık düzeyi .93 ile yeterli bulunmuştur (Van der Mars, 1989).

Öğretim Programları ve Ders Müfredatlarının Tutarlılığı

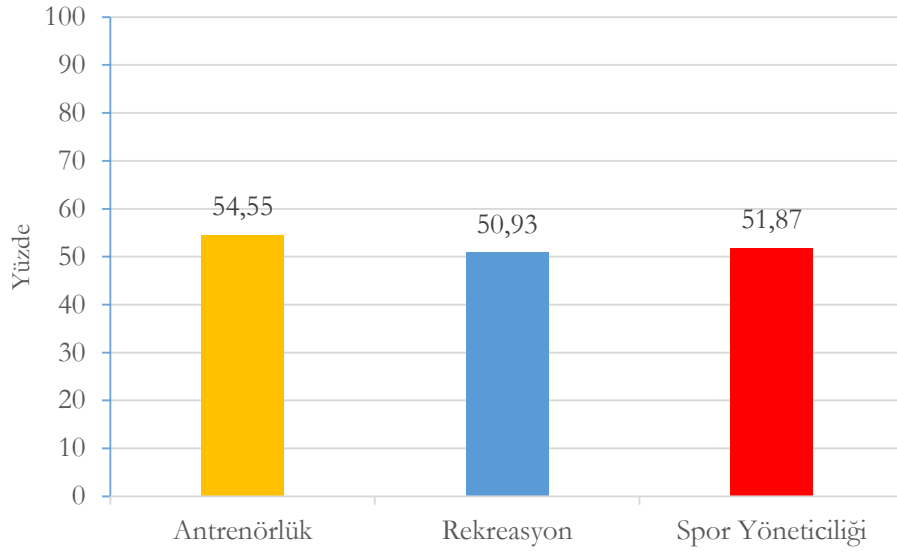
Çalışmada yer alan bölümlerin ders müfredatlarının tutarlı olup olmadığını belirlemek için üç bölümün uyguladığı programlar ve ders müfredatları incelenmiştir. Çalışmada yer alan ilk ve ikinci yazar antrenörlük bölümünün %60'ının, spor yöneticiliği bölümünün % 65'inin ve rekreasyon bölümünün %65'inin derslerini doğrudan gözlemlemişlerdir. Ayrıca dersi yürüten öğretim elemanlarından ders içerikleri istenmiş ve uygulamalarla içerik arasındaki uyum kontrol edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda üç bölümün fiziksel aktivite ve spor derslerinde yoğun olarak GAB'ini tercih ettiği belirlenmiştir.

Veri Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular tanımlayıcı istatistik ve tek yönlü ANOVA analizleri ile incelenmiştir. Analiz öncesinde ANOVA'nın normal dağılım, grupların homojen dağılımı ve bağımsız gözlem varsayımları kontrol edilmiştir. Elde edilen bulgular ANOVA analizinin yapılmasının uygun olduğunu göstermiştir (Tabachnick vd., 2007).

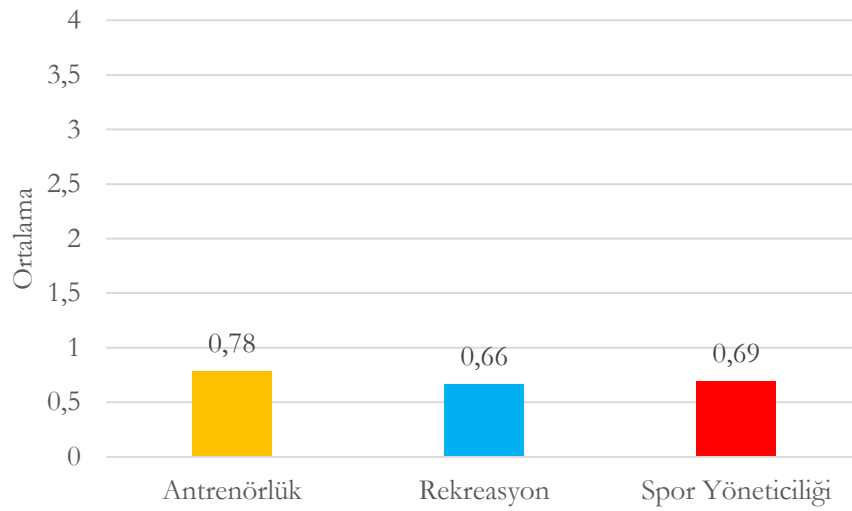
BULGULAR

Katılımcıların bölümlere göre futbol GAB düzeyleri grafik 1’de sunulmaktadır. Bulgulara göre antrenörlük (% 54.55), rekreasyon (% 50.93) ve spor yöneticiliği (% 51.87) bölümlerinde futbol dersini yeni tamamlamış spor bilimleri öğrencilerinin futbol GAB düzeylerinin gerekli kriteri (toplam soruların % 70 ve üzeri doğru yanıt) sağlamadığı belirlenmiştir (Castelli & Williams, 2007).

Grafik 1. Futbol Genel Alan Bilgisi (GAB) Testi Doğru Cevaplarının Ortalama Değerleri

Farklı bölümlerde futbol dersini tamamlayan spor bilimleri öğrencilerinin futbol GAB düzeyleri arasında farkın olup olmadığı ANOVA analizi ile kontrol edilmiş ve gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F(1,114)=1.07, p>.05$).

Grafik 2. Futbol Özelleşmiş Alan Bilgisi Ortalama İndeks Skorları

Çalışmada yer alan spor bilimleri öğrencilerinin futbol ÖAB düzeyleri içerik haritaları ile kontrol edilmiştir. Bulgular antrenörlük bölümü öğrencilerinin 0.78 ($S_s=0.91$), rekreasyon bölümü öğrencilerinin 0.66 ($S_s=0.62$) ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ($S_s=0.75$) futbol ÖAB'ne sahip olduklarını göstermektedir. Bulgulara göre üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin futbol dersini yeni tamamlamalarına rağmen yeterli ÖAB düzeyine sahip olmadıklarını göstermektedir (3.0 ve üzeri; [Ward vd., 2017](#)). Katılımcıların ÖAB düzeyleri arasındaki farkı belirlemek için yapılan ANOVA analizi sonrasında gruplar arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($F(1,114)=.76$, $p>.05$).

TARTIŞMA

Etkili öğretim gerçekleştirebilmek için öğretimi gerçekleştirilecek olan konu alanı için yeterli alan bilgisine sahip olmak gerekmektedir ([Ward, 2009a](#)). Alan bilgisi için ise hem GAB hem de ÖAB alt boyutlarının yeterli seviyede olması istenmektedir. Bu doğrultuda futbol dersini yeni tamamlamış antrenörlük, rekreasyon ve spor yöneticiliği öğrencilerinin futbol alan bilgisi düzeylerinin incelenmesi, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bulgulara göre üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin yeterli futbol GAB ve ÖAB düzeyine sahip olmadıkları belirlenmiştir. ANOVA bulguları ise iki alt boyutta da bölümler arasında anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin herhangi bir bölümden mezun olduklarında seçtikleri bir branşta antrenörlük belgesine sahip olabilmektedirler ([Spor Eğitimi ve Araştırmaları Dairesi Başkanlığı, 2023](#)). Bu durum hangi bölümde olursa olsun fiziksel aktivite ve spor derslerini tamamlayan öğrencilerin öğretim gerçekleştirmeleri gerekebilmektedir. Çalışmamızda futbol dersini tamamlayan öğrencilerin öğretim için gerekli olan yeterli alan bilgisine sahip olmadıkları belirlenmiştir. Benzer düşük futbol GAB düzeyi [Dervent ve arkadaşları \(2018\)](#) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da belirlenmiştir. Çalışmaya 11 farklı üniversiteden 241 beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencisi katılmıştır. GAB test geliştirme çalışması olsa da katılımcılardan futbol GAB düzeyleri verisi toplanmıştır. Bulgular futbol dersini yeni tamamlayan beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin yeterli futbol GAB (% 53. 56) düzeyine sahip olmadıkları belirlenmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin düşük futbol GAB düzeyleri [Dervent ve arkadaşlarının \(2020\)](#) çalışmasında da görülmektedir. Çalışmaya 16 farklı üniversiteden 1514 öğrenci katılmıştır. Elde edilen bulgular katılımcıların yeterli futbol GAB düzeyine (% 50 ile % 55 aralığında) sahip olmadıklarını göstermiştir.

Alan yazında farklı fiziksel aktivite ve spor derslerini tamamlamış öğrencilerin GAB düzeyinin incelendiği çalışmalar görülmektedir. Düşük GAB düzeyi voleybol ([Devrilmez, Dervent & Yoruç](#)

Çotuk., 2019) ve cimnastik (Dervent vd., 2020) derslerini yeni tamamlayan öğrencilerde tespit edilmiştir. Devrilmez, Dervent ve Yoruç Çotuk (2019) voleybol dersini yeni tamamlamış 214 beden eğitimi öğretmen adayının voleybol GAB düzeylerini ölçmüşlerdir. Bulgular katılımcıların voleybol GAB düzeylerinin beklenenin altında olduğunu (% 48.15 < %70 ve üzeri) göstermiştir. Alan yazında katılımcıların yeni tamamladıkları ders sonunda yeterli GAB düzeyine sahip olduğunu gösteren az sayıda da olsa çalışma bulunmaktadır. Devrilmez ve arkadaşları (2019) 15 kadın ve 23 erkek, toplam 38 beden eğitimi ve spor öğretmen adayının voleybol dersi sonrasında voleybol GAB düzeylerini ölçmüştür. Bulgular katılımcıların ortalama doğru cevabının 16.59 (% 82.95) ile beklenen düzeyin üzerinde olduğunu göstermiştir. Bulgularımız ile farklı sonuçlar olmasının nedeni olarak belirtilen çalışmada yer alan öğrencilerin voleybol sporculuk, hakemlik ve antrenörlük deneyimlerinin olması gösterilebilir.

SONUÇ

Sonuç olarak, spor bilimleri fakültesinde futbol dersini yeni tamamlayan antrenörlük, rekreasyon ve yöneticilik bölümü öğrencilerinin futbol GAB ve ÖAB düzeyleri yeterli değildir. Spor bilimleri fakültesinde gerçekleştirilen fiziksel aktivite ve spor derslerinin alan bilgisinin kavramsal çerçevesine göre yeniden yapılandırılması önerilmektedir.

Çalışmamızda bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. İlk olarak her bölümde çalışmada yer alan örneklem gruplarının sayısının az olması sınırlılık olarak gösterilebilir. İkincisi, çalışmanın tek bir üniversitede yapılmış olması bir diğer sınırlılık olarak görülebilir. Gelecek çalışmalarda daha büyük örneklem gruplarında ve farklı üniversite öğrencilerinin alan bilgisi farklılığının incelenmesi önerilmektedir.

ORCID

Nergiz Erdem <https://orcid.org/0000-0001-8982-920X>

Mehmet Acet <https://orcid.org/0000-0001-6901-7554>

Ekrem Yasin Tabak <https://orcid.org/0000-0002-5794-258X>

KAYNAKÇA

- Ayvazo, S., & Ward, P. (2011). Pedagogical content knowledge of experienced teachers in physical education: Functional analysis of adaptations. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 82(4), 675-684. <https://doi.org/10.1080/02701367.2011.10599804>
- Ayvazo S., Ward, P., & Stuhr, P.T. (2010). Teaching and assessing content knowledge in preservice physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 81(4), 40-44. <https://doi.org/10.1080/07303084.2010.10598463>

- Backman, E., Pearson, P., & Forrest, G. J. (2019). The value of movement content knowledge in the training of Australian PE teachers: perceptions of teacher educators. *Curriculum Studies in Health and Physical Education*, 10(2), 187-203. <https://doi.org/10.1080/25742981.2019.1596749>
- Ball, D. L., Thames, M. H., & Phelps, G. (2008). Content knowledge for teaching: What makes it special? *Journal of Teacher Education*, 59(5), 389-407. <https://doi.org/10.1177/0022487108324554>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara.
- Castelli, D. & Williams, L. (2007). Health-related fitness and physical education teachers' content knowledge. *Journal of Teaching in Physical Education*, 26(1), 3-19. <https://doi.org/10.1123/jtpe.26.1.3>
- Dervent, F., Devrilmez, E., İnce, M. L., & Phillip, W. (2018). Beden eğitimi öğretmenleri için futbol genel alan bilgisi bilgi testinin güvenilirlik ve geçerliği. *Spor Bilimleri Dergisi*, 29(1), 39-52. <https://doi.org/10.17644/sbd.326631>
- Dervent, F., Tsuda, E., Devrilmez, E., & Ward, P. (2016). Content development coding assessment manual. Version 2.1. Retrieved from <https://u.osu.edu/ltpe/>
- Dervent, F., Devrilmez, E., Ince, M. L., & Ward, P. (2020). A national analysis of the content knowledge of Turkish physical education teacher education students. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 25(6), 613-628. <https://doi.org/10.1080/17408989.2020.1779682>
- Devrilmez, E., & Dervent, F. (2019). Özelleşmiş alan bilgisi odaklı badminton eğitiminin beden eğitimi öğretmen adaylarının alan bilgisine etkisi. *Sportive*, 2(1), 50-61.
- Devrilmez, E., Dervent, F., & Çotuk, M. Y. (2019). Validation of volleyball common content knowledge test. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 5(1), 31-39. <https://doi.org/10.18826/usecabd.525133>
- Devrilmez, E., Çabıtçı, M., Uyar, H. İ., Çiy, D., Bozkurt, K., & Dervent, F. (2019) 14 Haftalık voleybol dersinin beden eğitimi öğretmen adaylarının alan bilgisine etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 51-59. <https://doi.org/10.30655/besad.2019-15>
- Grossman, P. L. (1990). The making of a teacher: Teacher knowledge and teacher education. New York.
- He, Y., Ward, P., Wang, X., & Li, W. (2017). Chinese physical education teachers' specialized content knowledge of soccer. *Research Quarterly for Exercise and Sport Supplement*, 88, A4.

- Iserbyt, P., Ward, P., & Coolkens, R. (2018). The effect of specialised content knowledge on pedagogical content knowledge and student learning. In *AIESEP, Location: Edinburgh*.
- Iserbyt, P., Ward, P., & Martens, J. (2015). The influence of content knowledge on swimming content knowledge on teaching and learning in traditional and Sport Education contexts: An exploratory study. *Revista Espanola de Educacion Fisica y Deportes*, 410(8), 212-213.
- Kim, I., Ward, P., Sinelnikov, O., Ko, B., Iserbyt, P., Li, W., & Curtner-Smith, M. (2018). The Influence of content knowledge on pedagogical content knowledge: Anevidence based practice for physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(2), 133-143. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2017-0168>
- Rink, J. E. (1979). Development of a system for the observation of content development in physical education. The Ohio State University.
- Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4-14. <https://doi.org/10.3102/0013189X015002004>
- Siedentop, D. (2002). Content knowledge for physical education. *Journal of teaching in physical education*, 21(4), 368-77.
- Sinelnikov, O. A., Kim, I., Ward, P., Curtner-Smith, M., & Li, W. (2016). Changing beginning teachers' content knowledge and its effects on student learning. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(4), 425-440. <https://doi.org/10.1080/17408989.2015.1043255>
- Spor Eğitimi ve Araştırmaları Dairesi Başkanlığı. (2023). Spor bilimleri, spor lisesi ve konservatuvar mezunlarının hak ve muafiyetleri. Şubat 11, 2023. <https://sporegitim.gsb.gov.tr>
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). Using multivariate statistics (Vol. 5, pp. 481- 498). Boston.
- Tabak, E. Y., Yücetaş, Z., Devrilmez, M., & Uyhan, O. (2022). Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin özelleşmiş alan bilgisi düzeyleri: Bir basketbol dersinin etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 1-14. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/besad/issue/69286/1078909>
- Tanışlı, D. (2013). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının pedagojik alan bilgisi bağlamında orgulama becerileri ve öğrenci bilgileri. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 80-95.
- Turgut, M., Gökyürek, B., & Yenel, F. (2004). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentileri üzerine bir araştırma. *Abi Evran Üniversitesi Karşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 91-99.
- Tsuda, E., Devrilmez, E., Dervent, F., & Ward, P. (2017). Differences in content knowledge between those who learned performing and teaching. *Research Quarterly for Exercise and Sport Supplement*, 88, A4.

- Van Der Mars, H. (1989). Effects of specific verbal praise on off-task behavior of second grade students in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 8(2), 162-169. <https://doi.org/10.1123/jtpe.8.2.162>
- Ward, P. (2009a) Content matters: Knowledge that alters teaching. In L.Housner, M.Metzler, P. Schempp and T. Templin, *Historic traditions and future directions of research on teaching and teacher education in physical education* (Pp. 345-356) Morgantown Wv. Fitness Information Technology
- Ward, P., Dervent, F., Lee, Y. S., Ko, B., Kim, I., & Tao, W. (2017). Using content maps to measure content development in physical education: Validation and application. *Journal of Teaching in Physical Education*, 36(1), 20-31. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2016-0059>
- Ward, P., Kim, I., Ko, B., & Li, W. (2015). Effects of improving teachers' content knowledge on teaching and student learning in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 86(2), 130-139. <https://doi.org/10.1080/02701367.2014.987908>
- Ward, P., Tsuda, E., Dervent, F., & Devrilmez, E. (2018). Differences in the content knowledge of those taught to teach and those taught to play. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(1), 59-68. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2016-0196>
- Yükseköğretim Kurulu [YÖK] (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı*. Ocak 29, 2023. <https://www.yok.gov.tr/>